

«Nye» ugras i Oslo-floraen

Jan Wesenberg

Tre planter som tidligere levde en stillferdig, skjult tilværelse på spredte skrotemarkslokaliteter, har i løpet av de siste 5-10 årene «eksplodert» i hovedstadsområdet og blitt svært vanlige som veikantugras. Siden disse fra å være «feinschmeckerfôr» som knapt noen utenom botanikernes rekker kjente til, har blitt arter som en planteinteressert ikke kan unngå å finne, synes vi vi bør presentere dem litt her.

Pastinakk *Pastinaca sativa* er en svært iøynefallende, gulblomstret skjermplante. Blomsterfargen er den samme sære «skjermplante-gule», dvs. nærmest gulgrønne, som f.eks. hos dill. Planta er omtrent snau, og har grove, stort sett enkeltfinna blad med lange, taggete, ca 1-2 cm breie småblad. Den mangler både stor- og småsvøp. Dette er den eneste vanlige gulblomstra skjermplanten hos oss. Pastinakk er etterhvert en karakteristisk veikantplante, gjerne i motorveirabatter og lignende, sammen med burot, bladfaks, steinkløvere og liknende.

Hestehamp *Conyza canadensis* er en spedbygd, ettårig slektning av bakkestjernene (slekta *Conyza* er skilt ut fra bakkestjerneslekta *Erigeron*). Den er oftest rundt halvmeteren høy og har et

Pastinakk *Pastinaca sativa*, øverst blomsterstander, nederst blader

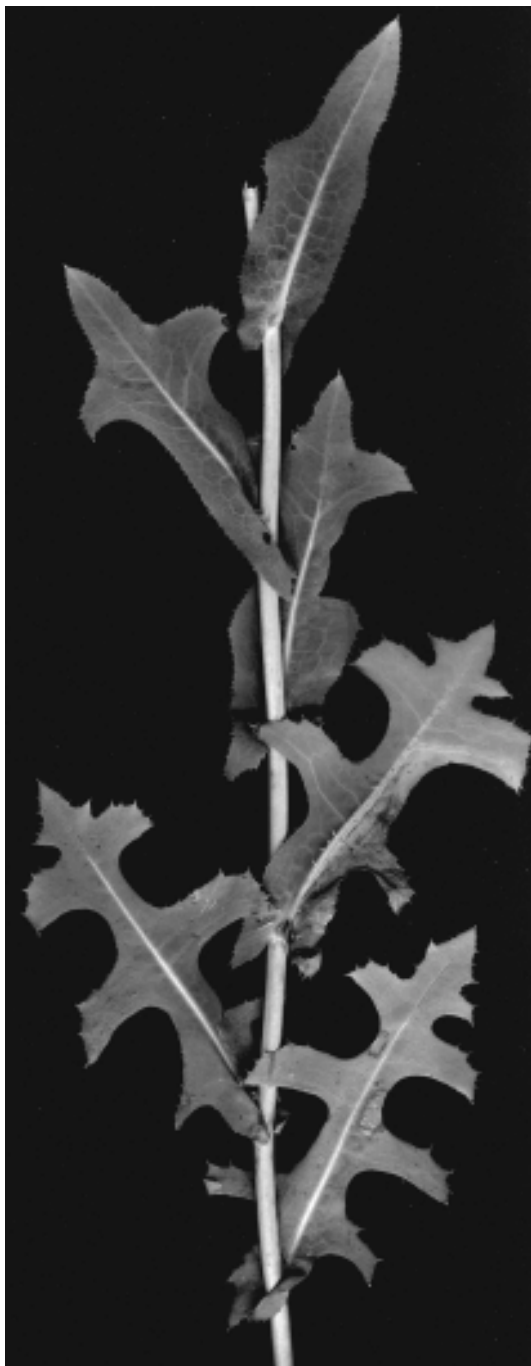

Hestehamp *Conyza canadensis*

stort antall små bleike koger. Tegningen av planta i Lid er ganske misvisende – den er tydelig tegnet etter et presset eksemplar, der korgene er klemt åpne. I levende live har planta koger som er jambreie eller til og med smalner noe mot toppen, og åpner seg først når de er avblomstra. Hestehamp har brukt NSBs sporområder som «springbrett», og foretrekker tørre sandige eller grusete veikanter med usammenhengende vegetasjon, i tillegg til hushjørner og urban brakkmark.

Taggsalat *Lactuca serriola* er vår eneste etablerte art i salatslekta, etter at turt og skogsalat «forlot» den og ble ført til egne slekter. Dette er en korgplante med små, langspisse koger av løvetann-typen i en stor blomsterstand. De enkelte kronene er korte og temmelig uanselige, og korgene blomstrer svært kort tid, og bare noen få samtidig i hver blomsterstand. Bortsett fra at en altså sjelden legger merke til dem, er korgene egentlig ganske pene og lysgule. Bladene er det mest karakteristiske ved denne planta – de har en fasong som mest minner om dylle-artene, men med underlige tvert avkutta fliker, og med en markert rekke av tagger på midtnerven på undersida. Bladene står nærmest på høykant på sten-

gelen, slik at bladverket får et merkelig todimensjonalt preg. Denne planta er tydelig varmekjær, og har i tillegg til bykjernen stort sett erobret varme, sørvendte lokaliteter, mot berg og murer. Økologisk er dette en typisk skrotemarksart.

Taggsalat *Lactuca serriola*, til venstre øvre del av blomsterstand, til høyre bladverk